

Skąd się wzięli wyborcy głównych ugrupowań politycznych?

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku na rok 2023

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Na podstawie połączonych danych z dwóch badań – z czerwca i lipca¹ – zestawiając deklaracje głosowania w ostatnich wyborach parlamentarnych z tymi, które dotyczą dzisiejszych preferencji partyjnych, ustaliliśmy „pochodzenie” zwolenników poszczególnych ugrupowań politycznych, które będą rywalizować w wyborach tegorocznych.

W składzie elektoratów dwóch największych ugrupowań – Prawa i Sprawiedliwości oraz Koalicji Obywatelskiej – dominują osoby, które deklarują, że zagłosowały na nie w 2019 roku. W przypadku partii rządzącej trwałość preferencji jest większa niż w przypadku głównej formacji opozycyjnej (87% wobec 77%). Pozostali zwolennicy tych ugrupowań to głównie osoby, które, ze względu na wiek lub z innych powodów, cztery lata temu nie głosowały (po 8%). Dodatkowo Koalicja Obywatelska pozyskała jeszcze marginalną część wyborców Prawa i Sprawiedliwości (stanowią oni 3% obecnych zwolenników KO) oraz Sojuszu Lewicy Demokratycznej (również 3%).

Dzisiejszy elektorat Lewicy to w ponad połowie (56%) wyborcy Sojuszu Lewicy Demokratycznej z 2019 roku. Pozostali to przede wszystkim albo respondenci niebiorący udziału w tamtych wyborach (18%), albo głosujący wówczas na Koalicję Obywatelską (14%). W gronie dzisiejszych zwolenników Lewicy pojawiają się również nieliczni byli wyborcy Prawa i Sprawiedliwości (3%).

Wśród badanych zamierzających w nadchodzących wyborach poprzeć Konfederację Wolność i Niepodległość wyborcy tego ugrupowania z 2019 roku stanowią nieco ponad jedną trzecią (35%). Niemal taki sam odsetek (34%) rekrutuje się z grona osób wówczas – prawdopodobnie z racji wieku (Konfederacja ma relatywnie młody elektorat²) – niegłosujących. Ponadto siedmiu na stu (7%) zwolenników Konfederacji to byli wyborcy Koalicji Obywatelskiej.

Koalicja Trzecia Droga jest na tym tle w zupełnie innej sytuacji, ponieważ w ostatnich wyborach startował tylko jeden z koalicjantów – Polskie Stronnictwo Ludowe (Polska 2050 Szymona Hołowni powstała dopiero w marcu 2021 roku). Z tego powodu „pochodzenie” zwolenników Trzeciej Drogi jest jeszcze bardziej zróżnicowane niż zwolenników Konfederacji. Okazuje się, że ówczesni wyborcy Polskiego Stronnictwa Ludowego stanowią relatywnie niewielki odsetek (15%) zwolenników Trzeciej Drogi, natomiast w największym stopniu opiera się ona na elektoracie Koalicji Obywatelskiej

¹ W komunikacie wykorzystano zagregowane dane z dwóch kolejnych badań: „Aktualne problemy i wydarzenia” (398), 5–18 czerwca 2023 roku, oraz „Aktualne problemy i wydarzenia” (399), 3–16 lipca 2023 roku (łączna liczba potencjalnych wyborców N=1064). Oba badania przeprowadzono w ramach procedury mixed-mode na reprezentatywnych imiennych próbach pełnoletnich mieszkańców Polski, wylosowanych z rejestru PESEL.

Każdy respondent wybierał samodzielnie jedną z metod:

- wywiad bezpośredni z udziałem ankietera (metoda CAPI),
- wywiad telefoniczny po skontaktowaniu się z ankieterem CBOS (CATI) – dane kontaktowe respondent otrzymywał w liście zapowiednim od CBOS,
- samodzielne wypełnienie ankiety internetowej, do której dostęp był możliwy na podstawie loginu i hasła przekazanego respondentowi w liście zapowiednim od CBOS.

We wszystkich trzech przypadkach ankieta miała taki sam zestaw pytań oraz strukturę.

CBOS realizuje badania statutowe w ramach opisanej wyżej procedury od maja 2020 roku, w każdym przypadku podając proporcję wywiadów bezpośrednich, telefonicznych i internetowych.

² Więcej w komunikacie CBOS „Kim są wyborcy partii politycznych w Polsce?”, sierpień 2023 (oprac. M. Kesler).

z października 2019 roku, który tworzy niemal dwie piąte (38%) jej składu. Wyraźnie zaznacza się tu również obecność osób, które nie brały udziału w ostatnich wyborach (19%) oraz – w mniejszej mierze – głosujących wówczas na Prawo i Sprawiedliwość (6%).

TABELA 1

Na kandydata którego komitetu wyborczego głosował(a) Pan(i) w wyborach do Sejmu w 2019 roku?	Na kandydata której partii/ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w wyborach do Sejmu?				
	Prawo i Sprawiedliwość	Koalicja Obywatelska	Lewica	Konfederacja WiN	Trzecia Droga
procentowanie w kolumnach					
KW Prawo i Sprawiedliwość (PiS, Porozumienie, SP)	87	3	3	14	6
KKW Koalicja Obywatelska PO .N IPL Zieloni	1	77	14	7	38
KW Sojusz Lewicy Demokratycznej (SLD, Wiosna, Lewica Razem)	0	3	56	1	1
KW Konfederacja Wolność i Niepodległość	1	1	1	35	3
KW Polskie Stronnictwo Ludowe (PSL, Kukiz'15)	0	2	0	2	15
Inny komitet wyborczy	0	0	1	1	4
Oddał(a)m głos nieważny	1	1	0	4	1
Trudno powiedzieć	2	3	4	2	9
Odmowa odpowiedzi	1	2	3	1	5
Niegłosujący	8	8	18	34	19

Elektoraty dwóch najsilniejszych ugrupowań politycznych, zwłaszcza Prawa i Sprawiedliwości, są w największym stopniu homogeniczne, jeśli chodzi o polityczne „pochodzenie”. Lewica wprawdzie może bazować na elektoracie z 2019 roku, ale w znacznym stopniu czerpie z grona osób wówczas niegłosujących, spośród których istotną część stanowią prawdopodobnie ludzie młodzi. W jeszcze większej mierze na niegłosujących cztery lata temu osobach (czyli młodych) opiera się dzisiejszy elektorat Konfederacji WiN. Zarówno Lewica, jak i Konfederacja czerpią ponadto spośród zwolenników najsilniejszych ugrupowań z wyborów 2019 roku. Około jednej siódmej potencjalnego elektoratu każdej z nich stanowią byli wyborcy Koalicji Obywatelskiej (w przypadku Lewicy) oraz Prawa i Sprawiedliwości (w przypadku Konfederacji). W jeszcze innej sytuacji jest Trzecia Droga, która nie posiada jednolitej bazy z poprzednich wyborów, a jej skład jest najbardziej zróżnicowany. Największą jego część stanowią byli wyborcy Koalicji Obywatelskiej, a mniejszą – wyborcy wówczas niegłosujący oraz ci, którzy w ostatnich wyborach poparli Polskie Stronnictwo Ludowe.

Opracował

Michał Feliksiak